

fremkomme med et Forslag til en Ordning af Kirkens Forfatning; hans Udtalelser synes i flere Henseender at tyde hen derpaa. Men jeg troer ogsaa, at man ved noget nærmere at samle, hvad der i denne Sag er foregaaet, og hvorledes den hele Stilling for Liden er, maa komme til den Erkjendelse — under de meest forskellige Meningen forøvrigt om en Kirkeforfatnings-Værdi, Betydning, og Nytte, — at Tilstanden i Virkeligheden ikke er saaledes; at der under de nærværende Forhold kunde være Grund til at gjøre Forsøg paa en endelig Ordning af Kirkens Stilling. Der har ganske rigtigt, som den ærede Rigsdagsmand ogsaa fremhævede, i længere Tid været Spørgsmaal om, hvorledes en saadan Kirkeforfatning skulde komme frem; men fra Rigsdagens Side har der ikke været noget særdeles presserende Iver for at bringe Sagen frem; den ærede Rigsdagsmand, som i det Hele taget har søgt at faae Pengespørgsmaalet frem ved denne Sag, har ikke glemt de Pengebevillinger, der i sin Tid bleve gjorte til et Klereraad eller en Synode, men han maa dog idetmindste have glemt en væsentlig Deel af dette Forslags Historie, hvis han troer, at der skulde være det Mindste, som antydede, at Rigsdagen var ivrig for at faae denne Sag gennemført. Jeg kender mange Forvanskninger fra den ærede Rigsdagsmands Side — jeg kommer maaskee endnu idag tilbage til forskellige af dem — men en stærkere Forvanskning end hans Fremstillag af hvad der passerede ved Forhandlingerne om den omtalte Pengebevilling, er ikke mødt mig. Skulde der ikke til nogen Sags Fremme være givet

Regjeringen et stærkere Motiv end det, der dengang blev givet af Rigsdagen, ved at paatvinge Regjeringen disse Penge, saa fik den ærede Rigsdagsmand aldrig noget Forslag at see fra Regjeringens Side, som kunde siges at være fremkommet ved Paavirkning fra Rigsdagens Side. Imidlertid, Rigsdagen gif ind derpaa, den fandt sig deri, det er under alle Omstændigheder den højeste Betydning, man kan lægge ind deri. Derefter kom Sagen gennem Regjeringens Beslutning til Forhandling i en saakaldet Kirkecommission, bestaaende af et forholdsviis ringere Antal Medlemmer. Jeg kender naturligviis meget nøie denne Commissions Forhandlinger, da jeg, som det er fremhævet her, havde den Ære at være Medlem deraf. Det var langtsaa Tilfældet, at der i og for sig var Enighed blandt Commissionens Medlemmer, men der tilveiebragtes en Majoritet, til hvilken jeg selv hørte, og som gif ud fra, at der var Opfordring til at faae et Organ for Kirken bragt tilveie; men det Forslag, som i den Henseende fremkom, var jo deels i et Par overordentlig væsentlige Punkter meget forskjelligt fra, hvad der nu foreligger, og dernæst vil det erindres, at det ganske væsentligt blev støttet paa den Anskuelse hos Majoriteten, at Tilstanden, at Forholdet imellem Regjeringen og Rigsdagen var et saadant, at der ikke uden igennem Lovbestemmelse kunde blive foretaget noget afgjørende Skridt til Ordningen af Forhold, der meget nærmere vedrørte det Kirkelige, men tillige ogsaa paa en ganske eiendommelig Maade vedrørte reent borgerlige Forhold, hvor ønskeligt det end kunde være at faae dem ordnede.